

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

SUMMARIA SOCIALIA

Välisajakirjades ilmunud sotsiologia-, majandus- ja poliitikaalaste kirjutiste tutvustusi

2009 : 3

SISUKORD

VALIK ÜLEVAATEID VÄLISAJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLITEST

VALITSUSKOALITSIOONID

Tavits, Margit. The role of parties' past behaviour in coalition formation.....2

POLIITILISED ARUTELUD ÜLDISE POLIITILISE AKTIIVSUSE OSANA

Pattie, C. J.; Johnston, R. J. Conversation, disagreement and political participation.....3

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

INFOÜHISKOND.....	5
EUROOPA LIIT.....	5
POLITOLOOGIA.....	6
POLIITIKA.....	6
SOTSIAALPOLIITIKA.....	7
AVALIK HALDUS.....	8
SOTSIOLOOGIA.....	8
KODANIKUÜHISKOND.....	9
MAJANDUS.....	9

VALITSUSKOALITSIOONID

Tavits, Margit. The role of parties' past behaviour in coalition formation.

American Political Science Review. Vol. 102 (2008), no. 4, p. 495-507.

Artiklis arutletakse selle üle, kas ja mil määral karistatakse parteisid valitsuskoalitsioonist lahkumise eest. Selleks analüüsitakse aastail 1950–2006 kaheksateistkümnes Ida- ja Kesk-Euroopa riigis (sh Eestis) võimul olnud valitsuskoalitsioonide andmeid. Uuringu tulemused näitavad, et kui koalitsioon laguneb partnerite vaheliste konfliktide tõttu või kui üks partei taganeb koalitsioonist, siis on tulevikus konfliktiosaliste parteide kaasamine samasse koalitsiooni vähem tõenäoline. Samas näitab analüüs, et koalitsioonist lahkujad kaotavad usaldusväarsuse ainult oma endiste partnerite silmis ega muutu paariaparteideks.

Artiklis antakse kõigepealt ülevaade koalitsioonide moodustamist käsitlevast teoreetilisest kirjandusest ning empiirilistest uuringutest, mis selgitavad ja prognoosivad tegelikult eksisteerivaid koalitsioone (Martin, Stevenson 2001; Mattila, Raunio 2004; Warwick 1996 jpt). Seni on teaduskirjanduses selgitatud koalitsioonide moodustamist, rõhutades parteide suuruse, ideoloogia ja institutsioonilise keskkonna tähtsust, kuid jäetud arvestamata parteide omavaheliste suhete ajalugu ja olemus. Vähemalt 11 riigis tehtud uuringute üks järeldus on, et olemasolevad teooriad ei võimalda seletada tegelike koalitsioonide kujunemist neis riikides (Laver, Schofield 1990). Uurides koalitsioonipartnerite eelnevat käitumist, on võimalik selgitada parteidevahelist koostööd ja tülisid koalitsioonides.

Iga koalitsioonipartei saab valitsuses olemisest kasu ainult seni, kuni kõik osalised teevad koostööd. Kui üks partei lahku, kannatavad teised koalitsioonipartnerid kas seetõttu, et valitsus laguneb või sellepärast, et tuleb jätkata vähemusvalitsusena. Parteid võivad valitsusest lahkumise eest hoiatada, ähvardades tulevase karistusega. Karistamise argument ennustab koalitsioonipartnerite selget käitumismustrit: parteid vastavad partnerite kunagisele käitumisele samaga. Kui partei teeb oma partneritega koostööd valitsuse ametiaja lõppemiseni, siis vastavad partnerid samaga ja järgmistele koalitsiooniläbirääkimistele kutsutakse ka usaldusväärne partei. Kui mõni partei lahku valitsusest koalitsiooni lõhkudes, siis partnerid seda parteid järgmistele läbirääkimistele ei kaasa. Valitsusest lahkumist käsitletakse kui seljapööramise signaali, mis näitab selgelt, et kauem ei soovita koostööd teha. Kui eriarvamusel olevatest parteidest keegi koalitsioonist ei lahku, on koostöö teoreetiliselt siiski võimalik. Seejuures ei ole valitsusest lahkumine sugugi alati ühepoolne. Koalitsioonid võivad puruneda vastastikuse reeturlikkuse tagajärjel. Endised partnerid süüdistavad üksteist, et ei tehtud koostööd ja kõigil on põhjust tulevikus teisi karistada sellega, et ei liituta uues valitsuses.

Artiklis tuuakse mitmeid näiteid koalitsioonide lagunemisest ning jälgitakse, kuidas endised koalitsioonipartnerid on käitunud valitsusest lahkunud parteidega järgmiste koalitsioonide moodustamisel. Ühe näitena on kirjeldatud Eestis pärast 1999. a valimisi moodustatud Reformierakonna, Isamaaliidu ja Mõõdukate (sotsiaaldemokraatide) valitsuse lagunemist Reformierakonna ja Isamaaliidu vaheliste pingete tõttu. Järgmiste, 2003. a valimiste järel kutsus Res Publica Reformierakonna koalitsiooni, kuhu Res Publica soovis ideoloogiliselt sidusa koalitsiooni moodustamiseks kaasata ka Isamaaliidu. Reformierakonna surve, kes soovis Isamaaliitu karistada, loobus Res Publica Isamaaliidu kaasamisest ning enamuskvalitsiooni võeti Rahvaliit (Petta 2004).

Kokkuvõttes märgitakse, et koalitsioone ei moodustata mitte ainult käesoleva hetke strateegiliste valikute põhjal, mis sõltuvad koalitsiooni suurusest ja poliitikast. Sama oluline on arvestada, millised kaalutlused võivad parteidel olla seoses partnerite usaldusväarsusega ja

kas neil on alust karistada või premeerida teisi varasema käitumise eest. See kõik võimaldab koalitsioonide moodustamise poliitikat paremini mõista. Fakt, et parteid vastavad samaga nii varasema koostöö kui ka reeturlikkuse eest, selgitab, miks koalitsioonid ei ole mõnikord ideoloogiliselt sidusad või ei moodustata enamuskvalifikatsiooni. Samuti näitab see, miks parteid eelistavad eelmisi partnereid muudele mõeldavatele valikutele. Samaga vastamise loogika aitab mõista ka koalitsioonide püsimist. On tõenäoline, et paljud koalitsioonid on ametiaja lõpuni vastu pidanud just kättemaksuohu tõttu.

POLIITILISED ARUTELUD ÜLDISE POLIITILISE AKTIIVSUSE OSANA

Pattie, C.J., Johnston, R.J. Conversation, disagreement and political participation.

Political Behavior. Vol. 31 (2009), no. 2, p. 261-285.

Artiklis võetakse vaatluse alla poliitiliste arutelude mõju inimeste poliitilisele aktiivsusele. Viimastes teoreetilistes käsitlustes on leitud, et poliitiliste lahkavuste esiletõõtmine inimestevahelistes aruteludes vähendab valimisaktiivsust. Artikli autorid tuginevad oma uurimuses seisukohale, et poliitiline aktiivsus on laiem mõiste, mis haarab peale valimistel osalemise ka muid poliitilise aktiivsuse vorme. Analüüsisid 2005. a Briti valimisuuringu (British Election Study) andmeid, otsitakse vastust küsimusele, kas poliitilised lahkavused tõepoolest kahjustavad valimisaktiivsust ning milline on nende mõju teistele poliitilise aktiivsuse vormidele.

Esmalt antakse artiklis ülevaade kodanikevaheliste keskustelude käsitlustest demokraatia ja sotsiaalse kapitali teooriates. Demokraatia toimimiseks on vajalik arvamuste paljusus ja vabadus nende arvamuste väljendamiseks, samuti erimeelsuste ja vastuolude lahendamine. Poliitiline arutelu on üks moodus, kuidas levitada olulist informatsiooni, arvamusi ja argumente valijaskonna hulgas, samuti on see viis, mille käigus inimesed kontrollivad oma vaateid teiste vaadete taustal.

Kodanikevaheline arutelu on sotsiaalse kaasatuse oluline külg ja seetõttu võib sel olla mõju osalemise tasemele. Sotsiaalse kapitali teooria kohaselt peaks aktiivne osalemine sotsiaalsetes võrgustikes julgustama inimesi poliitiliseks aktiivsuseks (Putnam 2000). Muude võrdsete asjaolude korral on poliitiliste arutelude võrgustikes osalejad suure tõenäosusega aktiivsemad, kui need, kelle võrgustikusuhetus on piiratud (Leighley 1990; McClurg 2003; 2006).

Demokraatia teooria järgi on sotsiaalsetes võrgustikes esinevatel lahkavustel mitmeid positiivseid poliitilisi järeldusi. Samas on lahkavuste mõju poliitilisele aktiivsusele vastuoluline. Demokraatia eeldab avalikku arutelu, kus kõik arvamused on esindatud. Samas võib selline avatud arvamuste vahetus poliitilist aktiivsust maha jahutada, õhnestades demokraatiat.

Artikli autorid analüüsisid 2005. a uuringu andmeid, mis saadi samade valijate intervjuerimisel natuke aega enne ja veidi pärast valimisi. Pärast valimisi esitati küsitlenule muuhulgas hulk küsimusi nende aruteluvõrgustike kohta. Infot saadi nii võrgustike ulatuse kui ka neis olnud lahkavuste kohta.

Uuringu tulemused kinnitasid poliitiliste arutelude positiivset mõju poliitilisele aktiivsusele. Mida rohkem arutletakse teiste inimestega, seda tõenäolisem on, et poliitikas osaletakse ja kavatsatakse ka tulevikus osaleda. Vastupidi paljudele varasematele uuringutele ei pea poliitilised eriarvamused poliitilisele aktiivsusele sugugi negatiivselt mõjuma. Lahkavuste mõju sõltub pigem sellest, millist poliitilise aktiivsuse vormi vaadeldakse. Uuringu tulemused näitasid, et eriarvamustel on negatiivne mõju tegelikule hääletamisest osavõtule. See mõju on

siiski üsna väike ja selle kaalub üles poliitilistes aruteludes osalemise positiivne mõju. Need, kes puutuvad kokku lahkarmustega, osalevad enam vabatahtlikuna poliitilises tegevuses ja tunnevad, et võiksid ka tulevikus olla poliitiliselt aktiivsed või kaasa teha parteipoliitikas. Selliste tulemuste tõlgendamisel on oluline silmas pidada, kes tõenäoliselt Suurbritannias poliitilistes aruteludes osalevad ja lahkarmusi tekitavad. Mida erakondlikumad üksikisikud on, seda kindlamad nad on oma vaadetes ja sallivamad hoiakutes. Mida haritumad nad on ja mida enam tunnevad muret poliitiliste järelmite pärast, seda tõenäolisem on, et nad arutavad poliitikat sageli oma sõprade ja tuttavatega (Johnston, Pattie 2006) ja vastavad ka valimisuuringute küsimustele.

Refereerinud Ülle Lepp

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

INFOÜHISKOND

Boulianne, Shelley. Does Internet use affect engagement? A meta-analysis of research // Political Communication (2009), no. 2, p. 193-211.

Artiklis hinnatakse, kas Interneti kasutamisel on kodanikuaktiivsusele ja poliitilisele tegevusele negatiivne või positiivne mõju. Sel eesmärgil võetakse vaatluse alla 38 uuringu tulemused, kombineerides olemasolevate uuringute kvalitatiiv- ja kvantitatiivanalüüsi. Metaandmete analüüsi tulemusena leitakse, et Interneti kasutamisel negatiivset mõju ühiskonnaaelus osalemisele pole ning täheldatakse hoopis mõningast positiivset efekti. Samas jääb vastamata küsimus, kas see mõju on oluline ja tugev. Oletatakse, et mõõtes pikema aja jooksul Interneti, eriti on-line-uudiste kasutamist, on tõenäolisem avastada positiivset ja tuntavamad Interneti mõju ühiskonnaaelus osalemisele.

The rebirth of news // The Economist (2009), no. 8631, p. 15-16.

Artiklis on vaatluse all Interneti mõju uudisetööstusele ja analüüsitakse, kuidas Internet muudab inimeste suhtumist uudistesse. Interneti mõju on suurim olnud anglosaksi maades, aga ka teistes jõukates riikides. Reklaami maht ajalehtedes on tunduvalt vähenenud. Kõige halvem on olukord Ameerika Ühendriikide ajaleheturul, kuid ka näiteks Suurbritannias on alates 2008. aasta algusest juba 70 kohalikku ajalehte ilmumise lõpetanud. Tõstatatakse ka küsimus, kas ajakirjanduse teisenemine mõjutab kuidagi demokraatiat.

Tossed by a gale // The Economist (2009), no. 8631, p. 73-75.

Artiklis arutletakse traditsioonilise uudistemeedia populaarsuse vähenemise üle. Ajalehtede lugejate arv kahaneb, samuti on järjest vähem raadio- ja teleuudiste tarbijaid. Samas on kasvanud Interneti-uudiste jälgijate hulk, eriti on suurenenud huvi Interneti-portaalide Yahoo ja Google uudiste vastu.

EUROOPA LIIT

Coenders, Marcel; Lubbers, Marcel; Scheepers, Peer. Opposition to civil rights for legal migrants in Central and Eastern Europe: cross-national comparisons and explanations // East European Politics and Societies (2009), no. 2, p. 146-164.

Artiklis võrreldakse, kui suur on vastuseis seaduslike migrantide kodanikuõigustele endistes ELi kandidaatriikides ja Lääne-Euroopa riikides. Tuginedes 2003. a kolmeteistkümnes kandidaatriigis tehtud uuringu Eurobarometer 2003.2 andmetele, leitakse, et ELi kandidaatriikides oli vastuseis liikmesriikidega võrreldav. Kõrgema vastuseisu poolest eristusid tugevasti Eesti ja Läti, autorite arvates on see tingitud migrantide suurest hulgast neis riikides. Poolas, Rumeenias, Bulgaarias, Leedus ja Türgis oli aga vastuseis madal.

Shepherd, Alistair J. K. 'A milestone in the history of the EU': Kosovo and the EU's international role // International Affairs (2009), no. 3, p. 513-530.

Kosovo sõda oli otsustav kiirendi Euroopa Liidu rahvusvahelise julgeoleku tagamisel. Eskaleeruv kriis Kosovos kinnitas, et EL ei ole suuteline vältima, ohjeldama ega lõpetama

vägivaldseid konflikte oma piiride ääres. See viis ELi oma võimu suurendamisele Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning stabilisatsiooni ja assotsiatsiooni protsessi kaudu, et tõsta oma panust rahvusvahelisse konfliktihaldamisse.

POLITOLOOGIA

Adams, James; Haupt, Andrea; Stoll, Heather. What moves parties?: the role of public opinion and global economic conditions in Western Europe // Comparative Political Studies (2009), no. 5, p. 611-639.

Artiklis analüüsitakse, kas Lääne-Euroopa poliitilised parteid korrigeerivad oma ideoloogilisi seisukohti vastavuses avaliku arvamuse ja globaalmajanduse tingimuste muutustega. Artikli autorid võtavad vaatluse alla kaheksa Lääne-Euroopa demokraatia parteide ideoloogilise dünaamika aastail 1976–1998. Analüüs näitab, et kesk- ja paremparteid reageerivad nii avalikule arvamusele kui ka globaalmajandusele. Vasakparteide puhul pole vastavat suundumust märgata.

Pacek, Alexander C.; Pop-Eleches, Grigore; Tucker, Joshua A. Disenchanted or discerning: voter turnout in post-communist countries // The Journal of Politics (2009), no. 2, p. 473-491.

Artiklis analüüsitakse valimistel osalemist üheksateistkümnnes postkommunistlikus riigis, toetudes 137 presidendi- ja parlamendivalimiste andmetele. Uuring hõlmab ka Eesti 1990., 1992., 1995., 1999. ja 2003. a seadusandlike esinduskogude valimisi. Näidatakse poliitilise informatsiooni mõju valijate otsuste kujunemisele ja selgitatakse institutsionaalsete, poliitiliste ja majanduslike tegurite tähtsust valijate osalusele. Kokkuvõtteks nenditakse, et viieteistkümnne aasta jooksul on postkommunistlike riikide valijad muutunud poliitikas orienteerumises asjatundlikumaks ning on häälestatud valimisprotsessis osalemisele.

Schaap, Linze; Daemen, Harry; Ringeling, Arthur. Mayors in seven European countries: Part II – performance and analysis // Local Government Studies (2009), no. 2, p. 235-249.

Artiklis tutvustatakse teist osa aastail 2002–2005 seitsmes Euroopa riigis linnapeade institutsiooni kohta kogutud andmete analüüsist. Selles osas käsitletakse, mil määral mõjutavad linnapea valimise protseduurid ja seadusega sätestatud rollid linnapeade tegevuse tulemusi.

POLIITIKA

Averre, Derek. From Pristina to Tskhinvali: the legacy of Operation Allied Force in Russia's relations with the West // International Affairs (2009), no. 3, p. 575-591.

Artiklis antakse ülevaade Kosovo kriisi peamistest sündmustest Venemaa, NATO ja lääne vaheliste suhete kontekstis. Venemaa ametlikud käsitlused väljendasid Venemaa poliitilise eliidi arvamust, mille kohaselt liberaalsete väärtuste kaitsmise asemel kujutas NATO sekkumine juhtivate lääneriikide huvide valikulist kaitset.

Chiozza, Giacomo. A crisis like no other? Anti-Americanism at the time of the Iraq war // European Journal of International Relations (2009), no. 2, p. 257-289.

Artiklis testitakse hüpoteesi, et kontrollida, kas Iraagi kriis on põhjalikult muutnud USA kohta käivaid laialt levinud ettekujutusi teistes riikides. Kasutades Suurbritannia, Prantsusmaa, Saksamaa ja Venemaa uuringute andmeid, näidatakse artiklis, et hinnanguid

USAle kujundasid peamiselt president George W. Bushi välispoliitika ja Ameerika rahva heakskiit konfliktille.

MacShane, Denis. How the Left can rise again // Newsweek (2009), no. 23, p. 46-49. Suurbritannia leiboristist parlamendiliikme artikkel käsitleb sotsiaaldemokraatia kriisi Euroopas. Praegu, kui ka kapitalism on kriisis ja tööpuudus üha kasvab, oleks sotsiaaldemokraatidel just õige aeg oma positsioonide taastamiseks, kuid Euroopa sotsiaaldemokraatide seas puudub ühtsus. Autori arvates pole vasakpoolsete jaoks siiski veel kadunud lootus uueks tõusuks. Sotsiaaldemokraatide uus koit võib alata Põhjamaadest, mis on pikka aega olnud sotsiaaldemokraatliku mudeli innovaatorid. Pealegi on Rootsis, Taanis ja Soomes sotsiaaldemokraatliku partei liidriteks saanud noored naised, kes tõsiselt tahavad suurendada oma partei mõjuvõimu, mitte ainult protestikõnesid pidada.

Omelicheva, Mariya. Reference group perspective on state behaviour: a case study of Estonia's counterterrorism policies // Europe-Asia Studies (2009), no. 3, p. 483-504. Artikli peamise väite kohaselt mõjutavad riikide terrorismivastast poliitikat nende riikide etalonrühmad (ingl *reference groups*). Nii on Eesti terrorismivastase poliitika programmi mõjutanud peamiselt NATO ja EL. Terroristide jaoks mitteahvatleva sihtmärgina on Eesti koostanud laiaulatusliku programmi, et kaitsta jagamatut euroatlantilist julgeolekut ning demokraatlikke väärtusi, mida terroristid püüavad hävitada.

Uribe edges towards autocracy // The Economist (2009), no. 8631, p. 55-56. Artiklis uuritakse populaarse Colombia presidendi Álvaro Uribe võimalust saada kolmandaks ametiajaks Colombia presidendiks ja millist kahju võiks see tekitada demokraatiale. Colombia põhiseadusesse tuleb teha muudatusi, et Uribe saaks uuesti kandideerida. Kolumbialased on seni presidendi vägivalla ja kuritegevuse ohjeldamiseks ning majanduse edendamiseks tehtud tööga rahul olnud. Antakse ülevaade ka Uribega seotud võimalikest poliitilise korrupsiooni juhtumitest.

SOTSIAALPOLIITIKA

Harrell, Eben; Crumley, Bruce; Kirchner, Stephanie. Health lessons from Europe // Time (2009), no. 22, p. 36-44.

Artiklis analüüsitakse, mida oleks Ameerika Ühendriikidel õppida Euroopa tervishoiusüsteemidest, mis edestavad USA tervishoiusektorit peaaegu igas valdkonnas. Mõningatel juhtudel kulutavad eurooplased tervishoiule aastas inimese kohta umbes 4000 dollarit vähem kui ameeriklased ja tulemused on seejuures paremad. Artiklis on toodud näiteid, kuidas ameeriklased saaksid üsna lihtsate vahenditega, ilma kogu tervishoiusüsteemi reformimata, end tervemana hoida. Lähemalt tutvustatakse Taani meditsiiniliste andmete arvutiseerimist, Saksamaa krooniliste haiguste juhtimisprogramme, Suurbritannia terviseinstituuti ning Prantsusmaa tervishoiusüsteemi, mis teeb arstiabi kõigile kättesaadavaks.

Hiilamo, Heikki; Kangas, Olli. Trap for women or freedom to choose? The struggle over cash for child care schemes in Finland and Sweden // Journal of Social Policy (2009), no. 3, p. 457-475.

Artiklis võrreldakse laste koduhoiu teema käsitlust Soome ja Rootsi poliitilistes debattides ning vaadeldakse, kuidas poliitikud neid diskursusi teatud poliitiliste valikute õigustamiseks ära kasutavad. Kui Rootsi poliitilises diskursuses käsitletakse laste koduhoidu domineerivalt kui naiste lõksupüüdmist, siis Soomes rõhutatakse valdavalt naiste valikuvabadust. Rootsis pakub riiklik laste päevahoid lastele paremaid eeldusi hilisemaks arenguks ja suurendab

sotsiaalsel võrdsust. Soomes vastandatakse aga laste koduhoiu positiivseid külgi bürokraatlikule institutsionaalsele päevahoiule.

AVALIK HALDUS

Careja, Romana; Emmenegger, Patrick. The politics of public spending in post-communist countries // East European Politics and Societies (2009), no. 2, p. 165-184. Artiklis võetakse vaatluse alla riiklike kulutuste dünaamika kaheteistkümnes postkommunistlikus riigis, sh Eestis. Tuginedes ajavahemikku 1993–2002 kirjeldavatele andmetele, analüüsitakse valitsuste koosseisu, poliitiliste institutsioonide, sotsiaalmajanduslike mõjurite ja globaliseerumise mõjusid riiklikele kulutustele, sh sotsiaal- ja hariduskulutustele.

Szücs, Stefan; Strömberg, Lars. The more things change, the more they stay the same: the Swedish local government elite between 1985 and 2005 // Local Government Studies (2009), no. 2, p. 251-270.

Artiklis võetakse vaatluse alla Rootsi kohaliku poliitilise ja täidesaatva eliidi areng aastail 1985–2005. Sel eesmärgil analüüsitakse Rootsi kahekümne linna tähtsamate juhtide hulgas 1985., 1991., 1999. ja 2005. a läbiviidud kordusuuringute andmeid. Vaatamata suurtele muutustele kohalikes omavalitsustes, on nende eliit säilitanud homogeensuse ja stabiilsuse ning juhtide poliitiline kapital (võrgustikud, demokraatlikud väärtused ja globaalsed suhted) on jäänud tugevaks ja stabiilseks.

Trasberg, Viktor. Baltic local governments' fiscal situation: two decades of reforms // Journal of Baltic Studies (2009), no. 2, p. 179-200.

Artiklis võetakse vaatluse alla Balti riikide kohalike omavalitsuste areng viimasel kahel kümnendil. Artikli esimeses osas võrreldakse Eesti, Läti ja Leedu kohalikke omavalitsusi nende rahvaarvu, rahandusliku detsentraliseerimise indikaatorite ja tulude-kulude struktuuri alusel. Artikli teises pooles käsitletakse käimasolevate ja eelseisvate haldusterritoriaalsete reformidega seonduvaid küsimusi kolmes Balti riigis.

SOTSIOLOOGIA

Shah, Dhavan V.; McLeod, Jack M.; Lee, Nam-jin. Communication competence as a foundation for civic competence: processes of socialization into citizenship // Political Communication (2009), no. 1, 102-117.

Artiklis esitatakse seisukoht, mille järgi kõik neli peamist sotsialiseerumisprotsessis toimijat (perekond, kool, uudismeedia ja omasugused) mängivad olulist rolli noorukite kodanikuaktiivsuse kasvatamisel. Poliitilise sotsialiseerumise protsessis on kõige olulisemad suhtlemisoskused, mille all autorid mõistavad meediakasutust, eriti ühiskonnaelu puudutavate uudiste tarbimist nii elektroonilise kui ka trükimeedia vahendusel ning inimestevahelist suhtlust, sh ühiskonnaelu ja poliitika arutelusid kodus, koolis ja omasuguste hulgas.

KODANIKUÜHISKOND

Suárez, David F. Nonprofit advocacy and civic engagement on the Internet // Administration & Society (2009), no. 3, p. 267-289.

Artiklis analüüsitakse mittetulundusühenduste sotsiaalset rolli. Selleks võetakse vaatluse alla organisatsioonide veebilehtede kasutamine e-estkoste ja e-demokraatia eesmärgil. Kahesaja USA mittetulundusühenduse juhiga tehtud intervjuust ilmneb, et ühiste huvide kaitset ja kodanike kaasamist kajastavad oma veebilehel rohkem keskkonnaorganisatsioonid, kodanikuõiguste kaitsega tegelevad ühendused ning teenuste osutamise ja sellealase poliitika mõjutamisega tegelevad nn hübriidorganisatsioonid. Kokkuvõtteks leitakse, et kui e-estkoste ja e-demokraatia on mittetulundusühenduste tegevuses omavahel seotud protsessid, siis võivad ettekirjutused ja poliitikad neid protsesse korruga mõjutada.

MAJANDUS

Crumley, Bruce. Working on the railroad // Time (2009), no. 23, p. 41-43.

Artiklis käsitletakse Euroopa rongiliikluse tulevikuperspektiive. Vastupidi lennutranspordis toimunud arengule ei ole Euroopa rongiliikluses viimasel aastakümnel suuremat kasvu olnud. Mõned Euroopa riigid, nagu Hispaania, Itaalia ja Prantsusmaa plaanivad kulutada miljardeid dollareid uute kiirraudteede ehitamiseks, et paremini lennutranspordiga konkureerida. Euroopas seni peamiselt riigi omanduses olev raudteesektor on valmis raudteeturu konkurentsile avama. Kõige radikaalsem muutus tuleb detsembris, kui ELi määrused lubavad esimest korda kõigil raudteeoperaatoritel üksteisega reisijate eest rahvusvahelistel marsruutidel konkureerida. Artikli autor küsib: kumb on glamuursem – kas kõrgtehnoloogiline Pariisi-Londoni vaheline Eurostari rong, mille sisustuse on disaininud Philippe Starck ja Christian Lacroix või reisijaid täistuubitud Ryanairi lennuk, kus isegi tualettruumi kasutamine on tasuline?

Elegant, Simon; Ramzy, Austin. Rebuilding the middle kingdom // Time (2009), no. 22, p. 30-35.

Artiklis on vaatluse all Hiina valitsuse meetmed majanduslanguse leevendamiseks. Hiina valitsus plaanib lähiaastatel investeerida 450 miljardit dollarit infrastruktuuriprojektidesse, nagu sadamate, sildade, koolide jms rajamine. Need investeeringud peaksid juurde looma tuhandeid uusi töökohti ja vähendama Hiina majanduslikku sõltuvust ekspordist.

The export model sputters // The Economist (2009), no. 8630, p. 29-30.

Artiklis käsitletakse Saksamaa majandusmudelit ja kirjeldatakse, kui suur osatähtsus on selles ekspordil. Vaadeldakse ka ekspordi vähenemise võimalikke mõjusid Saksamaa SKT-le. Samuti on artiklis esitatud andmed Saksamaa majanduspoliitika, tööstustoodangu ja tarbijakulutuste kohta.

Faris, Stephan. Different shades of green // Time (2009), no. 20, p. 37-38.

Artiklis arutletakse, kuidas võiks suurendada toiduainete tootmist Aafrikas ja missugune põlluharimisviis oleks selleks parim. Aafrikas on toiduainete tootmine inimese kohta viimase 50 aasta jooksul vähenenud 10 protsenti, samas kogu maailmas on see kasvanud 25 protsenti. Kuna Aafrikas ei ole põllumajandus sajandi jooksul palju muutunud, annab see nüüd hea võimaluse asendada tööstuslik põllumajandus orgaanilisega, mis võib olla sama tootlik, aga palju keskkonnasõbralikum.

Gumbel, Peter. What Germany got for its \$2 trillion // Time (2009), no. 20, p. 33-36.

Artiklis käsitletakse, mida võiks õppida Saksamaa kogemusest Ida-Saksamaa majanduse reformimisel kahe aastakümne kestel. Saksamaa on kulutanud ligi 2 triljonit dollarit selleks, et aidata endisel Ida-Saksamaal jagu saada majanduslikust mahajäämusest võrreldes Lääne-Saksamaaga. Artiklis on eraldi ära toodud need valitsuse meetmed, millest oli kasu ja need, millel ei olnud soovitud tulemust.

No panic, just gloom // The Economist (2009), no. 8631, p. 33-34.

Artiklis käsitletakse Ida-Euroopa majandusolukorda. See regioon on suuremas osas vältinud finantskollapsit, aga sipleb siiski majanduslanguse käes. Riikide olukord regioonis on erinev, kõige halvemini läheb Balti riikidel, mille majandusseisu kirjeldatakse lähemalt. Tsiteeritakse Eesti peaministrit Andrus Ansipit, kelle arvates on kriis isegi hea, sest muudab riigi efektiivsemaks.

Outsourcing's third wave // The Economist (2009), no. 8631, p. 60-62.

Artiklis kirjeldatakse, kuidas arenenud riigid ostavad põllumajandusmaad arenguriikides. Sellist maksuvabade (ingl *offshore*) põllumajandusfarmide arengut kritiseeritakse, sest nii soodustatakse põllumajandustoodete ekspordi riikides, mille elanikkond kannatab alatoitluse käes. Näiteks on rühm Saudi Araabia investoreid kulutanud 100 miljonit dollarit, et kasvatada nisu, otra ja riisi Etioopia valitsuselt renditud maal. Investorid on esimestel aastatel maksudest vabastatud ja võivad eksportida kogu saagi oma kodumaale. Artiklis küsitakse, kas selline ettevõtlus on kasulik välisinvesteering või neokolonialism.

Vive la difference! // The Economist (2009), no. 8630, p. 24-26.

Artiklis on vaatluse all Prantsusmaa valitsuse majanduspoliitika finantskriisi ajal. Isegi majanduskriisi ajal teevad prantslased asju pisut teistmoodi. Kui ameeriklased üritavad suurendada tarbimist, põhineb prantslaste majanduse stimuleerimise plaan investeeringutel infrastruktuuri, muu hulgas on ette nähtud ka kirikute ja katedraalide restaureerimine. Samuti kirjeldatakse teisi Prantsusmaa valitsuse meetmeid majandusolukorra parandamiseks. Artiklis järeldatakse, et Prantsusmaa riiklikult väga reguleeritud süsteem aitab majanduslangusega kergemini toime tulla, kuid headel aegadel pole see eriti paindlik ega innovaatiline.

Refereerinud Ülle Lepp ja Tiina Tammiksalu